

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZET

20 Kasım Dünya Çocuk Hakları günü kapsamında gerçekleştirilen Çocuk Hakları Atölyesi Raporudur.

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

İçindekiler

1. ATÖLYE TARİHİ:	2
2. ATÖLYE KATILIMCILARI	2
3.ATÖLYE PROGRAMI	3
4. ATÖLYENİN KONUSU	3
5. ATÖLYE YÖNTEMİ	3
6. TARTIŞILAN SOSYAL SORUNLAR VE ÖNERİLEN ÇÖZÜMLER	4
6.1. Dijital Bağımlılık	4
6.2. Akran Zorbalığı	5
6.3. Çocuk İşçiliği	5
7. GRUP ÇALIŞMALARININ ORTAK YANLARI	6
8. GENEL DEĞERLENDİRME	7
9. EKLER	8
9.1. Görseller	8
9.2.Çocuk Hakları Atölyesi Katılımcıları Tarafından Tutulan Raporlar	13

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

1. ATÖLYE TARİHİ:

Çocuk Hakları Atölyesi Aydın Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları İl Çocuk Komitesi eşgüdümünde günibirlik ve 2 farklı grupla 16.11.2023 - 17.11.2023 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

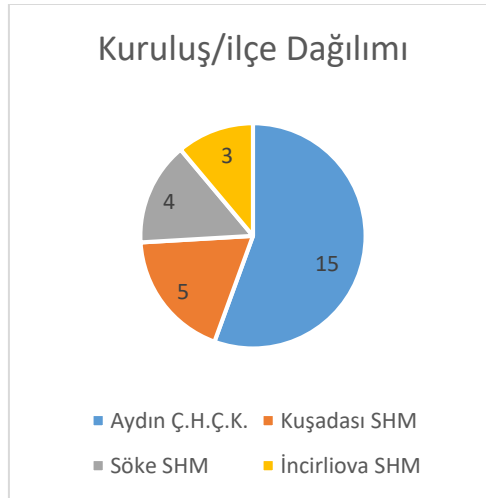
2. ATÖLYE KATILIMCILARI

Atölyeye toplam 27 çocuk katılmış olup isimleri aşağıda ki gibidir.

SIRA	16.11.2023	17.11.2023
1	Ceylin Ecemsu MARAŞ	Ceren DOĞAN
2	Gülce ERGÜNDOĞAN	Sudenaz TUNÇ
3	Lal BEKTAŞ	İklîmya EKİNCİ
4	Erhan GÜNDOĞDU	Arda ŞİMŞEK
5	Yağmur DİNÇER	İbrahim ÇOPUR
6	Fatmanur BİNİCİ	Asya ÜLKEN
7	Evrîm Yıldırım ÇAKAR	Derin DEMİRCİALAN
8	Nalan Yıldırım ÇAKAR	Raziye Hümeýra ESKİCİOĞLU
9	Eşref Yıldırım ÇAKAR	İrfan GÜNDOĞDU
10	Şivan SITACI	Belinay ÖZHAN
11	Berat Efe GÜNEŞ	Ravza Nur ARIKOĞLU
12	Anıl EREN	Hüdayî Veli ARIKOĞLU
13	Emir Poyraz NAMLI	Melis GÜNAY
14	Pusat ALTINKAYNAK	

Katılımcı çocuklardan Ceylin Ecemsu MARAŞ, Gülce ERGÜNDOĞAN, Belinay ÖZHAN ve Asya ÜLKEN çalışmanın rapor taslaklarını tutmuşlardır. Bahsi geçen taslaklar EKLER bölümünde sunulmuştur.

Çocuk Hakları Atölyesine katılım sağlayan çocukların yaşadığı ilçe dağılımı şu şekildedir.

Atölye çalışmasını kolaylaştırmak üzere çocuklara Aydın'dan Ercan GÜNDOĞDU, Cana DEDE, Serenay AĞMAZ, Ceren ÜNLÜ, İncirliova'dan Merve ERTUNÇ, Söke'den Mehmet Ali ASRAV, Esmâ

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

YILMAZ, Kuşadası'ndan Reyhan TARHAN eşlik etmişlerdir. Atölye programına çocuklar, görev alan personel, ulaşımı sağlayan şoförler toplam 35 kişi katılım sağlamıştır.

3.ATÖLYE PROGRAMI

Çocuk hakları atölyesinin programı aşağıdaki gibi olup her iki günde aynı program uygulanmıştır.

SAAT	PROGRAM İÇERİĞİ
09:00	Aydın'dan yola çıkış
10:00	Açılış ve tanışma
10:30-11:30	Büyük gruba Çocuk Hakları Sözleşmesinin ve Çocuk Hakları İl Çocuk Komitesinin çalışmalarının tanıtılması,
11:30-12:30	Sosyal sorunların tartışılması ve çözüm önerileri bulunması
12:30-14:00	Öğle arası
14:00-15:00	Sosyal sorunların tartışılması ve çözüm önerileri bulunması
15:00 - 17:30	Büyük grup ile bocce oynanması/tabu oynanması/ahşap boyama programı(iklim durumuna göre yapılan program seçilecektir.)
17:30	Kapanış

4. ATÖLYENİN KONUSU

Atölye aynı konularla fakat farklı çocuklarla gerçekleştirilmiştir. Atölye kapsamında çocuklar önce sosyal sorundan neyi anladıklarını tartışmış ardından çözüm önerileri sunmuşlardır. Atölye katılımcısı çocukların çalıştığı konular şu şekildedir:

- ✚ Dijital Bağımlılık
- ✚ Akran Zorbalığı
- ✚ Çocuk işçiliği

5. ATÖLYE YÖNTEMİ

Atölye başlangıcında tanışma oyunu olarak büyük bir yuvarlak oluşturulmuş, kağıtlardan yapılan bir top katılımcılar arasında birbirlerine atılmıştır. Topu yakalayan katılımcı önce ismini, ardından isminin baş harfiyle başlayan olumlu bir özelliğini söylemiş ve topu başkasına atmıştır. Örneğin "Benim adım Cana, cana yakınımdır."

Tanışma oyunundan sonra büyük gruba Çocuk Hakları İl Çocuk Komitesi üyesi olan bir çocuk tarafından Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Çocuk Hakları İl Çocuk Komitesinin çalışmalarının tanıtılmış, çocuk işçiliği hakkında bilgi verilmiştir.

Ardından katılımcı çocuklar önceden belirlenen sosyal sorunlar hakkında genel fikirlerini ortaya koymuş ve sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmişlerdir. Yukarıda bahsedilen sosyal sorunlar üzerine 2 günde yapılan tartışmalar sosyal sorun başlığı altında birleştirilerek raporlaştırılmıştır.

Katılımcı çocukların sosyal sorunlar üzerine gerçekleştirdiği tartışmalar ve çözüm önerisi sunma süreçleri tamamlandıktan sonra katılımcı çocuklar ve yetişkinlerden oluşan bocce takımları kurulmuş ve bir turnuva yapılmıştır.

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

6. TARTIŞILAN SOSYAL SORUNLAR VE ÖNERİLEN ÇÖZÜMLER

Bu başlıkta Çocuk Hakları İl Çocuk Komitesi üyesi Ceylin Ecemso MARAŞ, Gülce ERGÜNDOĞAN, Belinay ÖZHAN ve Asya ÜLKEN tarafından tutulan raporlar olduğu gibi raporlandırılmış olup tekrar eden bilgiler eklenmemiştir.

6.1. Dijital Bağımlılık

Atölye katılımcısı çocukların dijital bağımlılık ile ilgili fikirleri aralarında önem sırası olmaksızın aşağıdaki gibidir:

- ✚ Dijital araçlar hayatımızın merkezinde bulunduğu için ister istemez dijital araçlara bağılıyız, bu cihazlar hayatımızın merkezinde yer alıyor.
- ✚ Dijital araçların zararları olduğu kadar yararları da bulunmaktadır. Temelde dijital araçlar bize yararlı olması üzerine yapılmışlardır. Örneğin internette sonsuz bilgi vardır ve hayatımızı kolaylaştırır. Fakat abartıldığında zarara dönüşmektedir. Bu zararlara şunları örnek verebiliriz: Duruş bozukluğu, görmede duymada meydana gelen sıkıntılar, eklemlerde sıkıntılarının meydana gelmesi, sosyal hayattan kopma yüzünden depresyon vb. ruhsal hastalıklar.
- ✚ Dijital bağımlılık dijital araçlarla gerektiğinden fazla zaman geçirilmesi(Dijital araç: Ekranı olan her araçtır.), sosyal medyada uzun süre geçirilmesi, ekrana bakma süresinin sağlıksız bir şekilde artması şeklinde tanımlanabilir. Ekran başında geçirdiğimiz süreyi kontrol edememek dijital bağımlılık olarak kabul edilebilir.
- ✚ Çocukların neden dijital bağımlı olduğu üzerine düşünülmalıdır.

Atölye katılımcısı çocukların dijital bağımlılık ile ilgili çözüm önerileri aralarında önem sırası olmaksızın aşağıdaki gibidir:

- ✚ Bu bağımlılığı önlemek için sevdiğimiz hobileri yapabiliriz. Bu hobiler çocuğun sevdiği herhangi bir konu olabilir. Hobiler şunlar olabilir;
 - Yeni müzik aletleri öğrenebiliriz.
 - Sokakta oyunlar oynanabilir.
 - Spor yapabiliriz.
 - Farklı kursların açılması.(Tenis açıcılık vb.)
 - Zeka oyunları ile uğraşılabilir, yapboz yapılabilir, kitap okumaları yapılmalıdır.
 - Sokak hayvanları ile ilgilenmek.
 - Arkadaşları ile sokak oyunları oynayarak vakit geçirebilirler.
 - Yeni bir dil öğrenilmesi.
- ✚ Telefon/tablet gibi cihazların ders çalışılacak gibi zamanlarda bir yetişkine teslim edilmesi faydalı olabilir.
- ✚ Ailede, okulda vb. çocukların vakit geçirdikleri ortamda dijital ürünlere çocukların ulaşımının kısıtlanması faydalı olabilir ama tamamen kullanmalarını engellemeyi yapamayız çünkü dijital araçlara da ihtiyacımız var.
- ✚ Dijital araçların kullanımını sınırlandırmak için ekran süresini kontrol eden uygulama yüklenebilir.
- ✚ Çocukları sanat ve spor aktivitelerine yönlendirilebilir.
- ✚ Küçük yaşlardan itibaren alışkanlığın olmaması için önlemler almak önemlidir.
- ✚ Okuldan sonra güvenli ortamlarda etütlerin olması çocukları ekranlardan uzak tutabilir.
- ✚ Dijital ürünleri kullanımının belirli bir plan dahilinde olması ve aile bireyleri ile geçirilen vaktin artması faydalı olabilir.

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

6.2. Akran Zorbalığı

Atölye katılımcısı çocukların akran zorbalığıyla ilgili fikirleri aralarında önem sırası olmaksızın aşağıdaki gibidir:

- ✚ Kişilerin farklı ve değiştiremeyeceği özellikleri yüzünden dışlanması ve zorbalığa maruz bırakılmasıdır. Akran zorbalığı güçlü olduğunu savunan kişinin kendisinden daha güçsüz konumdaki kişiyi akran grubu içerisinde (yaşıtlarının arasında) fiziksel, duygusal, sosyal şekillerde zarar vermesidir.
- ✚ Okulda dışlanıp dalga geçilme akran zorbalığıdır. Çocuklar buna çok üzülür.
- ✚ Zorba kişilerde olabilmesi muhtemel sorunlar vardır. Bu hareketinin altında bu sorunlar yatmaktadır. Özgüvensiz biri olabilir, aile içerisinde sorunları olabilir, geçmişte kendisinin yaşadığı zorbalığın otorite, güç sayıldığı bir olay yaşamış olabilir.
- ✚ Zorbalık yapan kişiler kendini güçlü göstermek için zorbalık yapmaktadırlar.
- ✚ Zorbalık yapan kişiler kendileri de zorbalığa uğramış olabilirler. Çoğu kişi kendiliğinden zorba olmamıştır. Büyük ihtimalle geçmişte bir şey yaşamış veya bu duyguyu kendisi de tatmıştır
- ✚ Okul ortamında, spor ortamında çok sık görülmektedir.
- ✚ Mağdurun yanında durmalı ve onu desteklemelidir.

Atölye katılımcısı çocukların akran zorbalığına ilişkin çözüm önerileri aralarında önem sırası olmaksızın aşağıdaki gibidir:

- ✚ Zorbalık yapan kişilerin zorbalık yapmasının temelinde bu konu ile ilgili bir olay yaşaması olabilir. Bu nedenle öncelikle aile ve okul tarafından çocuklara zorbalık hakkında eğitimler verilmelidir.
- ✚ Öncelikle aileler bu konuda bilinçlendirilmeli. Ve daha sonra aileler de çocuklarını bu konuda eğitmelidir.
- ✚ Akran zorbalığı hakkında bilgilendirici sunumlar yapılmalıdır.
- ✚ Çocuklar ile empati eğitimleri yapılmalıdır.
- ✚ Öğretmenlere, spor öğretmenlerine eğitim verilmelidir.
- ✚ Çeşitli yerlerde konu hakkında farkındalık çalışmaları yapılmalı.
- ✚ Eğer internet aracılığı ile bir dış görünüş zorbalığı gerçekleşiyorsa bunu gerçekleştiren kişi şikâyet edilmeli ve engellenmelidir.
- ✚ Her alanda olabileceği gibi spor alanında da zorbalıklar yaşanmaktadır. Bu nedenle spor antrenörleri akran zorbalığı konusunda bilgilendirilmelidir. Buna göz yumulmamalıdır.
- ✚ Eğer kişiler çevreleri ile ilişkilerini samimiyetten çok zorbalık olarak görüyorsa bunu karşısındaki kişi ile açık bir şekilde konuşup rahatsız olduğunu ifade etmelidir.
- ✚ Sosyal medyayı çocuklar kullanırken aileler çocuklarını denetlemelidir.
- ✚ Siber zorbalıklar için şikâyet edebileceğimiz bir merkez olmalıdır.
- ✚ Çocukların küçük yaşlarında telefon, tablet gibi teknolojik aletleri kullanımları sınırlandırılmalı.
- ✚ Akranına zorbalık davranışları gösteren çocuklara karşı davranışı tekrar etmesini önleyen çözümlerin sonuçları caydırıcı olmalıdır.
- ✚ Okul yönetimi ve veliler birlikte hareket etmelidir.
- ✚ Rehberlik birimine başvurulmalıdır.

6.3. Çocuk İşçiliği

Atölye katılımcısı çocukların çocuk işçiliğiyle ilgili fikirleri aralarında önem sırası olmaksızın aşağıdaki gibidir:

- ✚ Çocuğun sahip olduğu haklardan yoksun kalmasıdır.
- ✚ Çocukların okulu bırakıp çalışmayı tercih etmelerinin sebebi para kazanmaya çalışmalarıdır. Çocuk işçiliğinde çocuklar yaşitlarını gördükçe etkilenmektedir. Okuyunca ne olacak

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

düşüncesindedirler. Bir an önce para kazanmalıyım düşüncesiyle okulu bırakıp işe gitmek istemektedirler.

- ✚ Ülkemizde çocuk işçiliği birçok işkolunda görülmektedir. (Çöpleri toplamak, mendil satmak, sanayide çalışmak, melodika çalmak, araba temizlemek vb. Çocukların para kazanmak için atık kağıt toplayıcılığı yaparlar, sanayide tehlikeli ortamlarda çalışırlar, mendil satıcılığı, ışıklar yandığında duran arabaların camlarını silerek canlarını tehlikeye atmaktadırlar. Aynı zamanda çiçek satma, araba temizleme gibi işlerde görülüyorlar.
- ✚ Çocuk işçi, eğitime devam etmesi gereken yaşta farklı işlerde para kazanmak için çalışan kişilere denir. Çocuklar okula gitmelidir. Fakat çocuklar okula gitmek yerine yıllar sonra yaşayacağı deneyimleri daha çocukken deneyimlemektedir. Okul etrafında çalışan çocuklar yaşitlarını okula giderken görürler ise üzülebilirler.
- ✚ Çocukların görevi çalışmak değil eğitim hayatına devam etmektir. Çocuk işçiliğine çoğunlukla ebeveynlerinin sorumsuz davranışları neden olmaktadır.
- ✚ Hiçbir çocuğun sebebi ne olursa olsun eve para götürme zorunluluğu bulunmamaktadır. Çocuk çocuktur, çocukluğunu yaşmalıdır.

Atölye katılımcısı çocukların çocuk işçiliğine ilişkin çözüm önerileri aralarında önem sırası olmaksızın aşağıdaki gibidir:

- ✚ Çalışan çocuklar denetlenmelidir.
- ✚ Çalışan çocukların ailesine ekonomik destekte bulunulmalıdır. Bağışçılar aracılığı ile çocukların ihtiyaçları giderilebilir.
- ✚ Çocuk işçi çalıştıran kurumlara ve çocuk işçilerin ailelerine verilen cezalar caydırıcı olmalıdır. Ve bu cezai yaptırımlar kesinlikle caydırıcı olmalıdır.
- ✚ Okula gelmeyi bırakan çocukların okul tarafından takibi yapılmalıdır. Okul personellerinin çocukların yaşadığı çevreyi görebilmesi ve herhangi bir desteğe ihtiyacı olup olmadığının tespitinin yapılabilmesi için ev ziyaretleri yapılmalıdır.
- ✚ Ebeveynlere konu ile ilgili farkındalık ve eğitim programları düzenlenmelidir.
- ✚ Çalıştırılan ve dilendirilmeye zorlanan çocuklar sosyal hizmetler tarafından takibi yapılmalı ve gerekirse maddi ve manevi destek verilmelidir.
- ✚ Sokakta çalışan çocuklar ile ilgili toplumsal farkındalık kampanyaları yürütülmelidir.
- ✚ Zabıta memurları bu konuda daha dikkatli olmalıdır.

7. GRUP ÇALIŞMALARININ ORTAK YANLARI

Yapılan Çocuk Hakları Atölyesinde ortaklaşan konular aşağıda ki gibidir:

Dijital bağımlılığa ilişkin;

- ✚ Dijital bağımlılığın önlenmesi için çocukların boş vaktini doğru ve etkin bir şekilde geçirmesine fırsat verecek hobilerin edinilmesi için çeşitli kurslara ihtiyaç vardır.
- ✚ Sanatsal ve sportif faaliyetlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Akran zorbalığına ilişkin;

- ✚ Akran zorbalığı için ebeveynlere, çocuklara, öğretmen ve spor eğitmenlerine farklı içeriklerle bilgilendirici programlar yapılmalıdır.
- ✚ Siber zorbalık hakkında (şikayet noktaları, adli boyutu vb.) çocukların bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Çocuk işçiliğine ilişkin;

- ✚ Okula gitmeyi bırakan çocuklar, çocuk işçi çalıştıran işverenler daha sıkı denetlenmeli ve cezaları caydırıcı olmalıdır.

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

- ✚ Okul personelleri evlere ziyaret gerçekleştirmeli, aileleri takip etmelidir.

8. GENEL DEĞERLENDİRME

Çocuk Hakları Atölyesinde elde edilen bilgiler ışığında Aydın'da gerçekleştirilecek Çocuk Hakları Çalışmalarına katkısı şu şekilde olacaktır.

- ✚ Atölyenin kapanışı yapıldıktan sonra Aydın ilinden programa katılan fakat Aydın Çocuk Hakları İl Çocuk Komitesi Üyesi olmayan çocuklar Atölye programını beğendiklerini ve komiteye üye olmak istediklerini belirtmişlerdir. Çocukların kütük kaydı yapılmıştır.
- ✚ Merkez ilçe dışındaki ilçelerde yaşayan çocukların koruyucu ve önleyici hizmetlere merkezde yaşayan çocuklardan daha fazla ihtiyaç duyduğu bilinmektedir. Bu bilgi Çocuk Hakları Atölyesinde tekrar çocuklardan elde edilmiştir. Bu bağlamda SHM olan ilçelerde Çocuk Hakları İl Çocuk Komitesinin çalışmaya başlamasına karar verilmiştir.

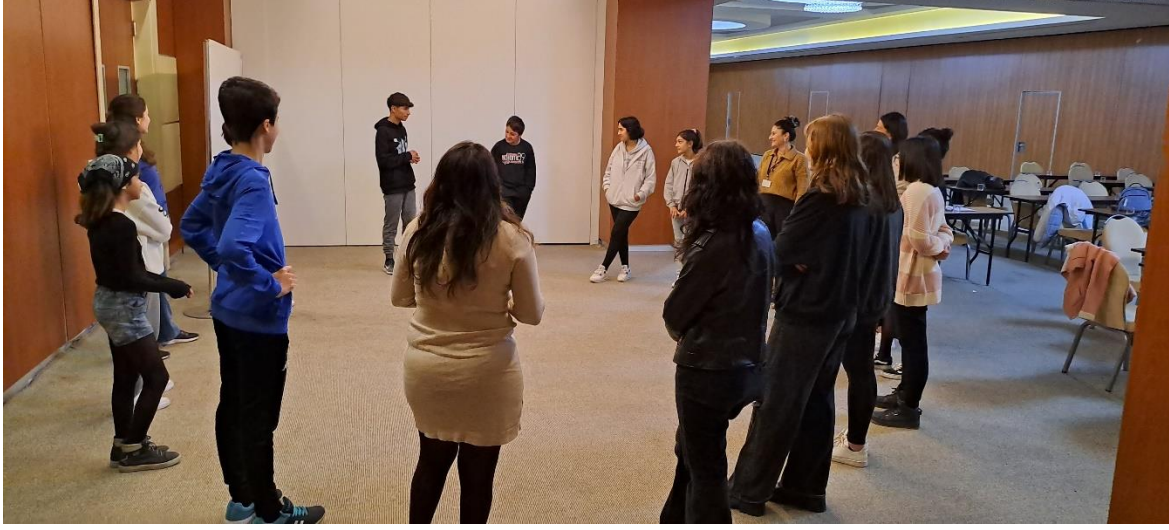
Çocuk Hakları Atölyesine ilişkin olarak yapılan değerlendirme şu şekildedir.

- ✚ Çocuklar karar alma mekanizmaları içinde yer almayı ve yaşadıkları sorunlara çözüm üretmeye alışık olmadıklarından sosyal sorunlar üzerine çalışmakta zorlanmışlardır. Çalışma kapsamında kendilerinden bekleneni anlamalarıyla birlikte çalışmanın tüm süreçlerinde etkin katılım sağlamışlardır. Bu bağlamda çocuklar ve gençlerle yapılan çalışmaların katılım hakkına uygun olarak tasarlanması faydalı olacaktır.
- ✚ Çocuklar okuldan sonra boş vakitlerini geçirecek ve kişisel gelişimlerine destek verecek ücretsiz ve güvenli merkezlere ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç ilin merkezi olmayan ilçelerinde daha çok ortaya çıkmaktadır.
- ✚ Yürütülen eğitim programları farkındalık sağlamakta yetersiz kalmakta olup farklı bir yöntem geliştirilmesi ve farkındalık çalışmalarına aile sistemi, okul sistemi ve çocukların hobilerini gerçekleştirdikleri merkezler de dahil edilmelidir.
- ✚ Bu süreçlerde en önemli aktör olarak çocukların güvenli bağ kurdukları okul sistemi ön plana çıkmaktadır.

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

9. EKLER

9.1. Görseller

Tanışma

Akran Tanıtımları

Grup Çalışması

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

Grup çalışması

Grup Çalışması

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

Bocce

Bocce

10

Bocce

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

Toplu fotoğraf

11

Toplu Fotoğraf

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

Toplu fotoğraf

12

Toplu fotoğraf

AYDIN AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇOCUK HAKLARI ATÖLYESİ

9.2.Çocuk Hakları Atölyesi Katılımcıları Tarafından Tutulan Raporlar